

**UCHWAŁA NR L/329/2022
RADY GMINY RZECZYCA**

z dnia 29 grudnia 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
i Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Rzeczyca na lata 2023-2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559, poz. 1005, poz. 1079, poz.1561) oraz art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119, 2469, z 2022 r. poz. 24, poz. 218, poz.1700, poz. 2185, M.P. z 2022 r. poz.118), art. 10 ust. 2 i ust. 2a i 2b ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050, z 2019 r. poz. 1655, z 2021 r. poz. 2469, z 2022 r. poz. 763, poz. 764, poz. 1700, poz. 1812) oraz Narodowego Programu Zdrowia 2021-2025 uchwala się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Rzeczyca na lata 2023-2025, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rzeczyca.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Leszek Kosiacki

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Rzeczyca na lata 2023 - 2025

I. Wprowadzenie

Program ma na celu prowadzenie działalności w zakresie profilaktyki oraz rozwiązywania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.

Alkoholizm oraz konsekwencje nadużywania alkoholu i substancji psychoaktywnych i narkotyków stanowią duży i jednocześnie bardzo złożony problem. Z przeprowadzonej diagnozy wynika, iż dotyka on nie tylko osób dorosłych, ale także młodzieży i dzieci. Uzależnieniom oraz współuzależnieniom ulegają całe rodziny, a sytuacja taka może trwać przez wiele lat i być niejako przekazywana z pokolenia na pokolenie.

Program ma na celu nakierunkowanie swoich działań zarówno na osoby już dotknięte problemem alkoholizmu czy spożywania substancji, które prowadzą do narkomanii, jak i prowadzenie szeroko pojętych działań mających na celu zapobieganie i przestrzeganie całych grup społecznych przed konsekwencjami spożywania alkoholu oraz pobierania substancji psychoaktywnych.

Rok 2020 i pandemia Covid-19 miały ogromny, niestety negatywny wpływ, na pogłębianie się problemu. Zakaz spotykania się, izolacja, brak oferty kulturalnej, zdalna szkoła to wszystko stworzyło sprzyjające warunki do powstawania uzależnień i sięgania po alkohol w celu tzw. „zabicia czasu i nudy”. Jednocześnie z wielu inicjatyw profilaktycznych, z uwagi na wprowadzone obostrzenia, zrezygnowano.

Wybuch wojny tuż za naszą wschodnią granicą na początku roku 2022 oraz związany z tym napływ uchodźców oraz lęk przed niewiadomym, również odcisnęły swoje piętno na osobach podatnych na radzenie sobie w trudnych sytuacjach poprzez sięganie po substancje uzależniające oraz odreagowywanie agresją.

Zwłaszcza teraz, koniecznym jest podjęcie długoterminowych, kompleksowych działań z wykorzystaniem wszystkich dostępnych narzędzi.

II. Podstawy prawne oraz postanowienia ogólne

1. Przepisy regulujące zagadnienia z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii zapisane w następujących aktach prawnych:

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1608);
oraz Narodowy Program Zdrowia 2021-2025

Zgodnie z art. 1 ust.1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy.

Na podstawie art. 2 ust. 1 tejże ustawy, zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- 1) tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu;
- 2) działalność wychowawczą i informacyjną;
- 3) ustalanie odpowiedniego poziomu i właściwej struktury produkcji napojów alkoholowych przeznaczanych do spożycia w kraju;
- 4) ograniczanie dostępności alkoholu;
- 5) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
- 6) zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;

- 7) przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
- 8) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie centrów integracji społecznej.

Bezpośrednią podstawą prawną do sporządzenia oraz uchwalenia niniejszego Programu stanowi art. 4¹ ust.2 ww. ustawy stanowiącego „*Realizacja zadań, o których mowa w ust. 1, jest prowadzona w postaci uchwalonego przez radę gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. Gminny program jest realizowany przez ośrodek pomocy społecznej albo centrum usług społecznych, o których mowa w przepisach o pomocy społecznej, lub inną jednostkę wskazaną w tym programie. W celu realizacji gminnego programu wójt (burmistrz, prezydent miasta) może powołać pełnomocnika.*”

2. Postanowienia ogólne

Program ten dostosowany jest do specyfiki uzależnienie występujących w gminie Rzeczyca oraz uwzględnia lokalne możliwości jego realizacji. Podczas planowania oraz realizacji działań mających na celu profilaktykę i rozwiązywanie problemów związanych z uzależnieniami Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych współpracuje m.in. z Punktem Konsultacyjnym, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Rzeczyca, Komendą Powiatową Policji, Sądem Rejonowym w Tomaszowie Mazowieckim, Zespołem Interdyscyplinarnym w Rzeczyca, kuratorami zawodowymi i społecznymi oraz placówkami oświatowymi. Współpraca opiera się na współdziałaniu, szerokim rozpoznawaniu problemów oraz poznawanie struktury spożywania, a także zaburzeń życia społecznego i rodzinnego.

Wskazane w Narodowym Programie Zdrowia 2021-2025 zadania, na etapie Programu są uszczegółowiane i dostosowywane do specyfiki Gminy oraz pojawiających się zachowań patologicznych. Program wyznacza obszary, w jakich podejmowane będą działania mające na celu ograniczenie negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i socjologicznych, wynikających ze spożywania i nadużywania alkoholu przez mieszkańców Gminy Rzeczyca, a także prowadzących do zredukowania zjawiska picia alkoholu oraz podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci, młodzież i dorosłych poprzez wskazanie alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego, a także szeroko zakrojoną kampanię informacyjną.

2.1 Czynniki ryzyka i czynniki chroniące

Środowisko szkolne oraz wszelkie grupy, stowarzyszenia, zrzeszające młodzież wywierają ogromny wpływ na rozwój fizyczny, emocjonalny i społeczny dzieci i młodzieży oraz kształtowanie postaw i przyszłych zachowań.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) podaje, że aż 50% zaburzeń zdrowia psychicznego prowadzących do nadużywania substancji psychoaktywnych, agresji i przemocy, a także innych zachowań antyspołecznych zaczyna się w okresie dojrzewania. Dzieci i młodzież są więc grupą, którą należy objąć działaniami profilaktycznymi, w celu wyeliminowania powstawania patologicznych zachowań w wieku dojrzewania.

Wyszczególnić możemy pewne zachowania lub predyspozycje czy cechy charakteru, które przyporządkować możemy do czynników ryzyka. Są to m.in.:

- indywidualna skłonność do podejmowania zachowań ryzykownych;
- uleganie wpływom innych osób lub grup rówieśniczych;
- dolegliwości psychiczne;
- objawy depresji;
- nieumiejętność zagospodarowywania czasu wolnego;
- doświadczanie przemocy;
- skłonności do uzależnień;
- niska samoocena, kompleksy.

Z drugiej jednak strony istnieją przeciwstawne zachowania, które należy sklasyfikować jako czynniki chroniące. Są to m.in.:

- wsparcie bliskich, rodziny;
- utrzymywanie dobrych relacji ze znajomymi, bliskimi;
- akceptacja siebie;
- wpojone przykłady i możliwości spędzania czasu wolnego, w tym uprawianie sportów, posiadanie hobby;
- umiejętna kontrola rodzicielska;
- praktyki religijne.

III. Diagnoza na terenie Gminy Rzeczyca

1. Sytuacja w kraju

Z badań i informacji zamieszczanych w publikacjach wynika, że Polacy piją bardzo dużo alkoholu. Spożywanie odbywa się pod różnymi postaciami napoi alkoholowych, w szczególności piwa, wina i wódki przy czym ilość spożywanego czystego alkoholu w przeliczeniu na osobę na rok sięga poziomu 10,3 l i ma tendencję wzrostową. Są to oczywiście dane uśrednione, co oznacza, że w grupie badanych osób znalazły się zarówno osoby niepijące, jak i te, które spożywają ilości alkoholu znacznie przewyższające ten wskaźnik.

Szacuje się, że 20-30 % populacji stanowią osoby niepijące osoby starsze, chorzy, kobiety w ciąży, dzieci i część młodzieży. Wśród pijących alkohol dorosłych Polaków 25% sięga po alkohol co najmniej raz w tygodniu. Natomiast grupę najwięcej pijących stanowi 7,3% konsumentów napojów alkoholowych spożywających 46,1% całego wypijanego alkoholu. Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych szacuje, że osób uzależnionych od alkoholu jest 900 tys., osób pijących szkodliwie lub ryzykownie może być nawet 2,5 mln. Dysproporcje dotyczące ilości i rodzaju spożywanego alkoholu są bardzo duże w zależności od grupy wiekowej czy płci.

Na potrzeby Gminnego Programu Profilaktyki została przeprowadzona wśród dorosłych mieszkańców oraz młodzieży i dzieci diagnoza, mająca na celu zobrazowanie skali problemów społecznych, uzależnieniowych na terenie Gminy Rzeszyca.

2. Alkohol i dorośli

Z badania wynika, że najpopularniejszym wiekiem na rozpoczęcie inicjacji alkoholowej to przedział pomiędzy 16 a 18 rokiem życia stanowiący ponad 70% przypadków wśród ankietowanych. Kolejną, największą pod względem procentowym grupą to osoby, które próbowały alkoholu po raz pierwszy mając mniej niż 16 lat. Najmniejszą grupę stanowią osoby, które pierwszy kontakt z alkoholem miały powyżej 18 roku życia. Wśród badanych nie znalazła się ani jedna osoba niepijąca.

Niepokojące jest to, że sprzedaż alkoholu osobom poniżej 18 roku życia jest zabroniona. Niemniej jednak, nie stanowiło to przeszkody dla mieszkańców Gminy Rzeszyca w jego nabyciu lub pozyskaniu.

Spośród badanych osób, nikt nie zadeklarował się jako abstynent. Jednocześnie, żadna osoba nie spożywa alkoholu codziennie. Wśród ankietowanych niemal po połowie podzieliły się osoby spożywające alkohol kilka razy w miesiącu i te które alkohol spożywają kilka razy w roku.

Osoby, które wskazały niewielkie, jednorazowo spożywane ilości alkoholu to jednocześnie osoby, które piją go częściej. Wśród osób, które piją kilka razy do roku, pojawiały się większe

ilości wypijane za jednym razem. Można domniemywać, iż dotyczy to osób, które piją alkohol podczas dużych imprez np. rodzinnych typu wesela czy innego rodzaju uroczystości.

2.1 Wiedza dorosłych mieszkańców na temat szkodliwości alkoholu

Dorośli mieszkańcy Gminy Rzeczyca, uważają, że najbardziej szkodliwy jest alkohol zawarty w wódce – ponad 90% ankietowanych. Tylko jedna osoba uznała, iż alkohol jest tak samo szkodliwy w wódce, winie czy piwie. Pojedyncze osoby wskazały samo wino i podobnie nieliczni wskazali samo piwo.

Badania wykazały ponadto, iż mieszkańcy nie wiedzą, że standardowa porcja alkoholu tzn. 10 g czystego 100% alkoholu zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5%, w ok. 100ml wina 12% oraz w 30 ml wódki o mocy 40%. Był to punkt ankiety, który przez część respondentów nie został zaznaczony w ogóle lub odpowiedzi były stawiane na „chybił trafił”.

Znacznie lepiej wygląda sytuacja jeżeli chodzi o wiedzę na temat szkodliwości alkoholu na płód. W tym przypadku 100 % ankietowanych uznało, iż kobiety w ciąży nie mogą spożywać alkoholu. Nikt nie uznał, iż ciężarne mogą wypić choćby małe ilości.

Podobnie sytuacja wygląda w zakresie prowadzenia pojazdów po spożyciu alkoholu. Mimo, iż wiele państw w Europie dopuszcza prowadzenie pojazdów po spożyciu niewielkiej ilości alkoholu (do 0,50 promila alkoholu we krwi), prawo Polskie traktuje prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu jako wykroczenie lub przestępstwo. Zgadają się z tymi przepisami ankietowani, gdyż uważają, że po spożyciu alkoholu nie wolno wsiadać za kierownicę samochodu.

Mieszkańcy gminy w większości uważają, że sprzedaż alkoholu powinna być ograniczana i kontrolowana. Twierdzi tak ponad 65% ankietowanych. Pozostałe osoby twierdzą, iż nie powinno się kontrolować oraz ograniczać sprzedaży w żadnym zakresie.

3. Alkohol wśród dzieci i młodzieży

Picie alkoholu u znacznej ilości osób uzależnionych rozpoczyna się wieku szkolnym. Jest to etap próbowania nowych rzeczy, doświadczeń. Często odbywa się pod namową rówieśników. Jest to też wiek, w którym młodzież po raz pierwszy styka się z innymi rodzajami używek, takich jak papierosy czy narkotyki głównie miękkie.

Młodsze dzieci próbują po raz pierwszy alkoholu poprzez zabawę w „dorosłych”, naśladowując ich zachowania czy przyjmując pewne wzorce.

Badania zostały przeprowadzone wśród dwóch grup wiekowych dzieci. Pierwsza to uczniowie klas 4- 6 oraz druga – uczniowie klas 7-8 tzw. młodzież.

Młodsze dzieci w zdecydowanej większości nigdy nie próbowały nawet alkoholu. Spośród tych, które wskazały, iż spożywały alkohol większość twierdziła, iż odbywało się to w towarzystwie rodziny i miało charakter incydentalny. W przypadku starszej grupy ponad połowa twierdzi, iż nie próbowała nigdy alkoholu. Pozostała grupa jako okoliczność, w której spożywała napoje alkoholowe wykazała imprezę lub domówkę. Młodzież wskazuje również, iż odbywało się to najczęściej kilka razy. Powyższe wyniki potwierdzają prawidłowość związaną z psychospołecznym rozwojem człowieka w wieku dojrzewania. Dla młodzieży najważniejszą grupą społeczną są rówieśnicy. Chęć przynależności do grupy i przypodobania się jej, jest najsilniejszą motywacją do sięgnięcia po zakazane w tym wieku używki.

4. Narkotyki i dopalacze

Wśród obydwu grup dzieci i młodzieży, ponad 90 procent badanych wskazało, iż nigdy nie próbowało narkotyków ani dopalaczy. Kilka pojedynczych odpowiedzi pozytywnych, z których część należało by traktować jako margines błędu, wskazuje, iż w Gminie Rzeczycza problem narkotyków wśród dzieci i młodzieży praktycznie nie występuje.

Zarówno dzieci, jak i młodzież nie wiedzą gdzie można kupić narkotyki. Ponadto uważają, że zakup narkotyków lub dopalaczy jest trudny. Deklarują również, iż nie miały nigdy z nimi styczności, ani nie przyjmował ich nikt w ich towarzystwie.

5. Uzależnienia behawioralne

Uzależnienia behawioralne to nowa grupa uzależnień psychicznych, które wiążą się z nałogowym wykonywaniem pewnych przyjemnych czynności. Przyjemność z tego płynąca sprawia, że dana osoba sięga po nie coraz częściej, poświęca więcej czasu na jej wykonywanie. Jest to najprostsza droga do uzależnienia.

Przykładami najczęstszy, najpopularniejszych uzależnień behawioralnych są zakupoholizm, hazard, zaburzenia jedzenia, seksoholizm, pracoholizm, uzależnienie od komputera i gier komputerowych, siecioholizm – uzależnienie od internetu, fonoholizm – uzależnienie związane z uzależnieniem od internetu, jest to uzależnienie od telefonu komórkowego i wiele innych. Uzależnić można się praktycznie od wszystkiego.

Wśród dzieci i młodzieży największe uzależnienia odnotowuje się w zakresie uzależnień od internetu, telefonu oraz komputera i gier komputerowych. Wśród badanych dzieci oraz młodzieży tylko niewielka grupa twierdzi, iż prawie w ogóle nie korzysta z internetu czy telefonu. Jednocześnie podobna liczebnie, niewielka grupa twierdzi, że korzysta z internetu cały czas, nawet w nocy. Największe dwie grupy, stanowiące łącznie prawie 80% badanych twierdzą, iż korzystają z telefonu/internetu ok. 2 godziny dziennie lub kilka razy w tygodniu. Ok 30 % z nich odczuwa dolegliwości związane z długotrwałym korzystaniem z telefonu/tabletu/internetu takie jak ból nadgarstków, oczu, palców, uczucie zmęczenia czy ból głowy. Ciekawym jest, że 100% ankietowanych, niezależnie od podanych wcześniej odpowiedzi, uważa, iż nie jest uzależniona od internetu.

Wśród dorosłych mieszkańców, zdecydowanie największa grupa deklaruje, iż korzysta z komputera czy internetu kilka razy w tygodniu. Zdecydowanie częściej dorośli niż dzieci czy młodzież deklarują, iż nie wyobrażają sobie kilku dni bez telefonu. Jednocześnie rzadko zaznaczano odpowiedź dotyczącą dolegliwości sprawianych przez nadmierne korzystanie z telefonu, komputera czy tabletu. Analizując sposób i częstotliwość korzystania z internetu przez osoby dorosłe i dzieci nasuwa się wniosek, iż dorośli wykorzystują telefon z internetem najczęściej w celach służbowych, w celach informacyjnych oraz do wykonywania połączeń. Natomiast młodzież i dzieci głównie wykorzystują urządzenia multimedialne w celach rozrywkowych, korzystania z mediów społecznościowych, oglądania krótkich filmików czy słuchania muzyki.

6. Dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzeszycy

- 1) Liczba rodzin objętych pomocą ogółem – 152
- 2) Problem alkoholowy występuje w 14 rodzinach
- 3) Koszt udzielonej pomocy w rodzinach z problemem alkoholowym – 20.000,00 zł

7. Dane ze statystyk Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- 1) Rozmowy motywacyjne przeprowadzone przez GKRPA oraz Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień z osobami z problemem alkoholowym – 20
- 2) Liczba osób korzystających z usług Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień – 25 osób
- 3) Liczba złożonych wniosków o objęcie leczeniem odwykowym – 3
- 4) Liczba spraw skierowanych do Sądu Rejonowego – 2

8. Dane statystyczne Policji

- 1) Zatrzymania kierowców stanie nietrzeźwym – 4
- 2) Wykroczenia pod wpływem alkoholu – 5
- 3) Liczba nieletnich podejrzanych o popełnienie przestępstw pod wpływem alkoholu – 0
- 4) Liczba ujawnionych nieletnich będących pod wpływem alkoholu – 0

9. Podsumowanie

Z przeprowadzonej diagnozy wynika, iż największym problemem wśród mieszkańców Gminy Rzeczyca jest problem alkoholowy. Wynika on głównie z braku wiedzy na temat skutków nadmiernego spożycia oraz braku wzorców spędzania czasu wolnego czy korzystania z rozrywek bez udziału alkoholu. Do pogłębiania się problemu niewątpliwie przyczyniła się pandemia COVID-19 oraz wprowadzona izolacja. Nadmierne spożywanie alkoholu w wielu przypadkach prowadziło do eskalacji przemocy, szczególnie wobec osób najbliższych.

Równie dużym i ciągle rosnącym zagrożeniem zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży jest uzależnienie od internetu i urządzeń multimedialnych. Konsekwencje tego typu uzależnienie pojawiają się nie tylko w sferze zdrowotnej, ale głównie społecznej. Młodzi ludzie nie potrafią nawiązywać relacji z rówieśnikami. Nie widząc reakcji drugiej osoby dopuszczają się bezkrytycznej oceny tzw. hejtu. Obserwuje się coraz większą liczbę prób samobójczych wśród młodych osób spowodowaną negatywnymi komentarzami w sieci. Młodzi ludzie nie potrafią ze sobą rozmawiać.

Charakterystyczne dla wszystkich grup wiekowych jest to, iż mimo wyraźnych deklaracji mówiących o tym, że nie wyobrażają sobie spędzenia jakiegoś czasu bez internetu, że odczuwają negatywne skutki zdrowotne oraz, że spędzają relatywnie dużo czasu przed monitorem komputera czy telefonu, nie uważają, że są osobami uzależnionymi.

Umiarkowanym problemem jest natomiast uzależnienie od narkotyków i dopalaczy. Większość osób ankietowanych nigdy nie próbowało narkotyków, ani nie miało z nimi styczności. Nie wiedzą gdzie można je nabyć oraz twierdzą, że kupno dopalaczy czy narkotyków jest trudne.

Podsumowując przeprowadzoną diagnozę należy stwierdzić, że najważniejszymi zadaniami stojącymi przed Programem Profilaktyki jest wprowadzenie działań profilaktycznych oraz informacyjnych zarówno skierowanych do osób dorosłych, jak i do dzieci i młodzieży. Prowadzone działania muszą stawiać za cel ukazanie spędzania czasu wolnego bez stosowania niedozwolonych

używek, wprowadzające model zdrowego stylu życia oraz redukujących zaburzenia somatyczne i psychiczne.

IV. Podmioty realizujące i współrealizujące Program

Podmiotem realizującym Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest Urząd Gminy w Rzeczyca we współpracy z:

1. Gminną Komisją rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Rzeczyca;
2. Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Rzeczyca;
3. Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
4. Szkołą Publiczną w Rzeczyca wraz z Filiami w Sadykierzu i Luboczy;
5. Komisariatem Policji w Tomaszowie Mazowieckim oraz Czerniewicach
6. Gminnym Ośrodkiem Kultury w Rzeczyca;
7. Przychodnią Zdrowia w Rzeczyca;
8. Parafiami Rzymskokatolickimi z terenu Gminy Rzeczyca;
9. Sołectwami Gminy Rzeczyca;
10. Stowarzyszeniami działającymi na terenie Gminy Rzeczyca.

V. Przeciwdziałanie problemom alkoholowym

Celem programu jest prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie uzależnień. Program skierowany jest do lokalnej społeczności i ma na celu określenie zadań i zamierzeń w dziedzinie trzeźwości, przeciwdziałania alkoholizmowi, łagodzenie skutków nadużywania alkoholu, przeciwdziałanie sięganiu po narkotyki oraz dopalacze, a także zmniejszenie problemów behawioralnych oraz innych uzależnień.

Działania profilaktyczne podejmowane będą według następujących zagadnień:

1. Monitorowanie skali problemów w środowisku lokalnym

- wspieranie działań w obszarze profilaktyki w związku z nasilającymi rozmiarami popularności napojów alkoholowych wśród młodzieży,
- zwiększenie kontroli i pomocy w środowiskach pijących ryzykownie i szkodliwie,
- analizę sprawozdań z realizacji programów profilaktycznych w szkołach,
- roczne sprawozdanie z realizacji programu, które zostanie przekazane Wójtowi.

2. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych

- wspomaganie dodatkowych programów terapeutycznych i rehabilitacyjnych dla osób uzależnionych wykraczających poza statutową działalność placówek służby zdrowia,
- udział osób uzależnionych w terapiach indywidualnych i grupowych prowadzonych przez zakłady lecznictwa oraz zakłady opieki zdrowotnej,
- współpraca z lekarzami – biegłymi sądowymi w celu przeprowadzenia badania i wydania opinii w przedmiocie uzależnienia,
- działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w przedmiocie motywowania do leczenia oraz kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim,
- dofinansowanie szkoleń osób zajmujących się pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych od alkoholu,
- zakup materiałów oraz literatury fachowej.

3. Działalność na terenie Gminy Punktu Konsultacyjnego

- prowadzenie działalności informacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz ofiar przemocy domowej, poradnictwo w zakresie tematyki profilaktycznej,
- udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym (np. przez rozmowy podtrzymujące, uruchomienie przy punkcie konsultacyjnym grupy wsparcia dla osób po zakończonym leczeniu w placówce odwykowej),
- gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny,
- dofinansowanie bieżących kosztów utrzymania i zatrudnienia w punkcie konsultacyjnym.

4. Udzielanie pomocy rodzinom, w których występują problemy uzależnieniowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

- 1) Współpraca z instytucjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie z Zespołem Interdyscyplinarnym, policją, sądem, kuratorami, pedagogami.
- 2) Wspieranie organizacji pozarządowych w zakresie pomocy w zapewnieniu ofiarom przemocy schronienia w sytuacjach kryzysowych.
- 3) Zwiększanie skuteczności i dostępności specjalistycznej pomocy dla rodzin w związku z występowaniem przemocy w rodzinie, podnoszenie kompetencji w zakresie przeciwdziałania przemocy .
- 4) Przeprowadzanie wywiadów środowiskowych i penetracja terenów zagrożonych alkoholizmem.

5) Wspieranie procedury „NIEBIESKIEJ KARTY” poprzez zabezpieczenie odpowiedniej dokumentacji oraz pracy Zespołu Interdyscyplinarnego.

6) Organizowanie i dofinansowanie dzieciom i młodzieży kolonii, półkolonii, obozów, wycieczek i spotkań terapeutycznych w oparciu o pisemny program zajęć profilaktyczno – wychowawczych i socjoterapeutycznych.

7) Organizowanie i dofinansowanie dorosłym uzależnionym od alkoholu i członkom ich rodzin wycieczek, wyjazdów i spotkań terapeutycznych w oparciu o pisemny program zajęć profilaktycznych i socjoterapeutycznych.

8) Wnioskowanie do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego.

5. Działalność profilaktyczna, informacyjna i edukacyjna w zakresie rozwiązywania problemów uzależnieniowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych.

1) Prowadzenie poradnictwa psychologicznego, zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych.

2) Dofinansowanie programów i ćwiczeń profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży rozszerzonych o różne formy sportowe, muzyczne itp., gdzie istotnym elementem jest pogłębianie wiedzy i umiejętności z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia.

3) Organizowanie jednorazowych spotkań- spektakli, pogadanek, prelekcji stanowiących uzupełnienie realizowanych programów profilaktycznych.

4) Prowadzenie działalności profilaktycznej w stosunku do dzieci i młodzieży z zakresu wiedzy o patologjach społecznych (m.in. konkursów, imprez integracyjnych, warsztatów, spektakli profilaktycznych, kampanii i innych).

5) Współpraca z instytucjami zajmującymi się profilaktyką oraz udział w ogólnopolskich kampaniach związanych z tą problematyką (np. „Postaw na rodzinę”, „Przeciw pijanym kierowcom”, „Reaguj na przemoc”, „Dopalacze –powiedz stop”).

6) Finansowanie wydatków związanych z podnoszeniem kwalifikacji członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz innych osób związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych (szkolenia, delegacje, materiały biurowe, literatura fachowa, czasopisma, itp.)

7) .Podjęcie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.

6. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych:

1) Wspieranie finansowe i organizacyjne osób fizycznych i prawnych, instytucji, stowarzyszeń i organizacji pozarządowych realizujących zadania związane głównie z profilaktyką i

rozwiązywaniem problemów alkoholowych, przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, a także niepełnosprawnością.

2) Zakup fachowej literatury i czasopism dla osób, instytucji, stowarzyszeń i organizacji pozarządowych realizujących zadania związane z problematyką uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

3) Wsparcie działań promujących zdrowy, trzeźwy styl życia.

4) Kierowanie na szkolenia członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rzeczy.

7. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

1) W przypadku złamania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim lub nietrzeźwym oraz złamania zakazu promocji i reklamy napojów alkoholowych, gmina może występować przed sądem jako oskarżyciel publiczny.

2) Kontrole punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń, w miarę możliwości z przedstawicielami organów porządku publicznego.

3) Opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych pod względem lokalizacji punktu sprzedaży zgodnie z uchwałą rady gminy.

8. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie Centrów Integracji Społecznej.

Współfinansowanie działalności Centrów Integracji Społecznej w przypadku korzystania przez naszych mieszkańców na terenie innej gminy.

9. Zasady wynagrodzenia członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz zasady finansowania zadań Programu.

1) Wydatki na rzecz członków Komisji są wydatkami wliczonymi w ciężar wydatków na realizację Programu.

2) Posiedzenia Komisji odbywają się po godzinach pracy Urzędu Gminy w Rzeczy.

3) Członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie za udział w posiedzeniach Komisji w wysokości 455,00 zł za każde posiedzenie.

4) Podstawą naliczenia i wypłaty wynagrodzenia jest lista obecności na posiedzeniu członków komisji.

5) W związku z podróżami służbowymi członków Komisji przysługuje dieta, zwrot kosztów podróży i noclegów na zasadach i wysokości określonych w Zarządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie zasad ustalania oraz wysokości należności przysługujących pracownikom z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

6) Ujęcie w planie budżetowym na dany rok nie stanowi o przyznaniu dotacji lub innej formy finansowania.

7) Dysponentem środków finansowych ujętych w programie jest Wójt Gminy Rzeczyca.

8) Uruchomienie środków następuje na podstawie umowy, porozumienia, zlecenia na podstawie indywidualnych wniosków oraz realizację zadań ujętych w Programie.

9) W trakcie roku budżetowego istnieje możliwość przesunięcia zaplanowanych środków zgodnie z obowiązującymi przepisami finansowymi.

VI. Źródła i zasady finansowania programu

Źródłem finansowania Programu są środki finansowe, które znajdują się w budżecie Gminy Rzeczyca w latach 2023 – 2025 (Dział 851 „Ochrona zdrowia, rozdział 85153 „Przeciwdziałanie narkomanii” oraz rozdział 85154 :Przeciwdziałanie alkoholizmowi”) pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, które zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi, nie mogą być przeznaczone na inne cele.

VII. Przewidywane efekty realizacji programu

1. Opóźnienie inicjacji alkoholowej oraz korzystania z innych substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży;
2. Podniesienie świadomości mieszkańców Gminy Rzeczyca wobec skutków nadużywania alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych;
3. Zapewnienie dostępności profesjonalnej pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym od alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych;
4. Dostarczanie rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym informacji o możliwościach uzyskania pomocy terapeutycznej i psychologicznej;
5. Zmniejszenie skali dysfunkcji występujących w rodzinach, w których występuje przemoc.